

Hiiltä sitova laidunnus käytännössä

Philipp Mayer

WEBINAARI 3.2: HIILTÄ MAKSIMAALISESTI SITOVA LAIDUNNUS

Philipp Mayer

- Kotoisin Itävallan Alpeilta lypsykarjatilalta
- Suomeen 2011, sukupolvenvaihdos Mantereen tila 2015
- Koulutus:
  - Ylempi maatalouden perustutkinto: pääaine maatalouden markkinointi
  - Wienin yliopisto: agronomin opinnot, pääaineena luonnonmukainen maatalous
  - Kandidaatin tutkinto: Maatalouden neuvonantaja ja opettaja
- Kokonaisvaltainen tilanpitoon ammatinharjoittaja ja sertifioitu koulutusohjelman jäsen
- Mantereen tila on Euroopan ensimmäinen kokonaisvaltaisen tilanpidon koulutustila

Laidunnuksen merkitys maailmanlaajuisesti

- Laidunnus on yksi vanhimmista ja yleisimmistä maankäyttömuodoista
- Laitumet ja nurmet edustavat 26 % koko maanpeitteestä
- Yli 70 % kaikesta ruoantuotannon maa-alasta
- Tuottavat elannon noin 800 miljoonalle ihmiselle
- Laidunkäytäntöjä kehittämällä nykyisillä laitumilla voidaan sitoa keskimäärin 0,4 t C/ha/vuosi
- Laidunnuksella on saavutettu huomattavasti suurempia hiilensidontamääriä, luokkaa 3-8 t C/ha/vuosi

Luomutuotanto 2- Eläintuotannon ehdot

- Luonnonmukaisesti hoidetuilla eläimillä on oltava mahdollisuus päästä laitumelle tai ulkojaloittelualueelle taikka ulkotarhaan. Pääsy ulos on järjestettävä aina kun se on sääolosuhteiden tai maaperän tilan puolesta mahdollista.
- Etelä-Suomessa normaali laidunkausi on kesäkuun alusta syyskuun loppuun. Pohjois- Suomessa laidunkausi on noin kuukauden lyhyempi.
- Nautojen tulee päästä ulkoilemaan ympärivuoden. Laidunkaudella tulee kaikkien nautojen päästä päivittäin laitumelle. *Evira tulkitsee laitu- meksi alueen, joka on kasvuston peittämä ja eläin saa sieltä osan päivittäisestä ravinnontarpeestaan.*

**IT'S NOT
THE COW.
IT'S THE
HOW.**

Tavoitteena terve maa

- 4 ekosysteemiprosessia
  - 1) Vesitalous
  - 2) Ravinnekierto
  - 3) Biologinen yhteisö
  - 4) Energian virtaus (yhteyttämisen maksimointi)
- Maaekosysteemin toimintakyky = Terve maa

5 periaatetta

**Pienin
mahdollinen
häiriö**

**Elävä
juuristo**

**Maaperän
panssari**

**Eläinten
integrointi**

**Lisää biodiver-
siteettiä**

Continuous Grazing

Typical Rotational Grazing

Adaptive Grazing

resting
0%

grazing
100%

resting
75%

grazing
25%

resting
95%

grazing
5%

increasing livestock density per acre

increasing microbial and mycorrhizal activity

Jatkuva laidunnus vs. Tilannetajuinen laidunnus

Tasapaino eläimen ja maan hyvinvoinnin välillä

Maan kannalta parempi

- Yksi laidunnus vuodessa
- Kaikki laitumet joka vuosi
- Pitkä lepojakso
- Paljon hiiltä kasveissa
- Maan kasvukunto paranee
- Muille eläimille elinympäristöjä

Tuotoksen kannalta parempi

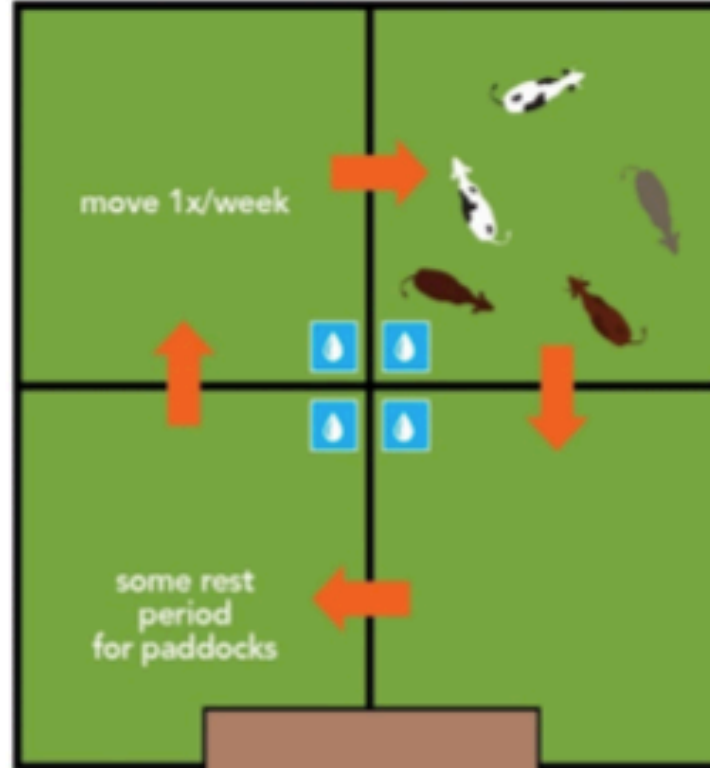
- Usea laidunnus vuodessa
- Parhaat laitumet syötetään
- Lyhyt palautumisaika
- Vähän hiiltä, paljon typpeä
- Kasvu loppukaudesta
- Naudoille ihanteellinen ympäristö

Continuous Grazing

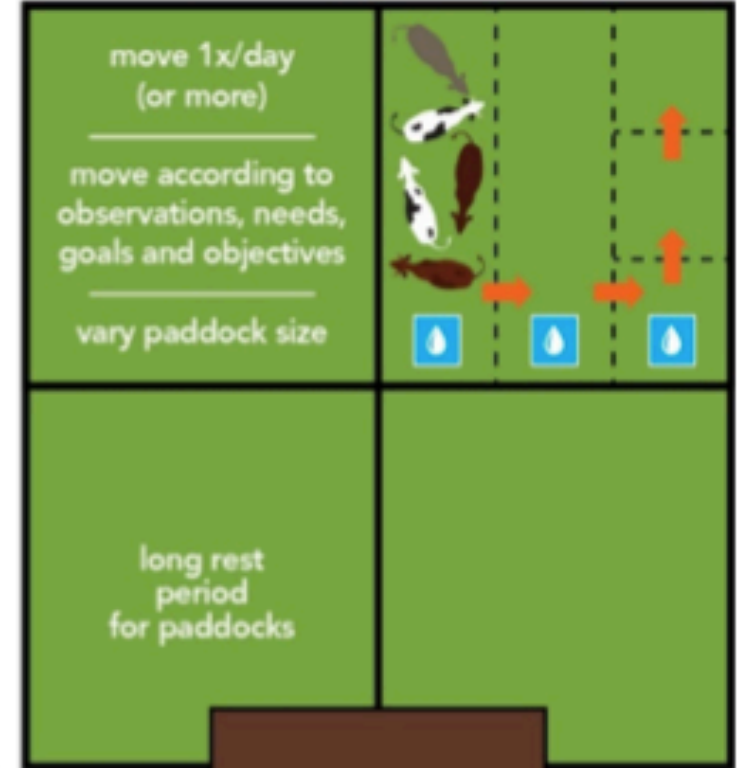
MANURE DISTRIBUTION

Typical Rotational Grazing

MANURE DISTRIBUTION

Adaptive Grazing

MANURE DISTRIBUTION

water

— permanent fence

--- temporary fence

Lähde: www.pastureproject.org

Syö puolet, jätä puolet

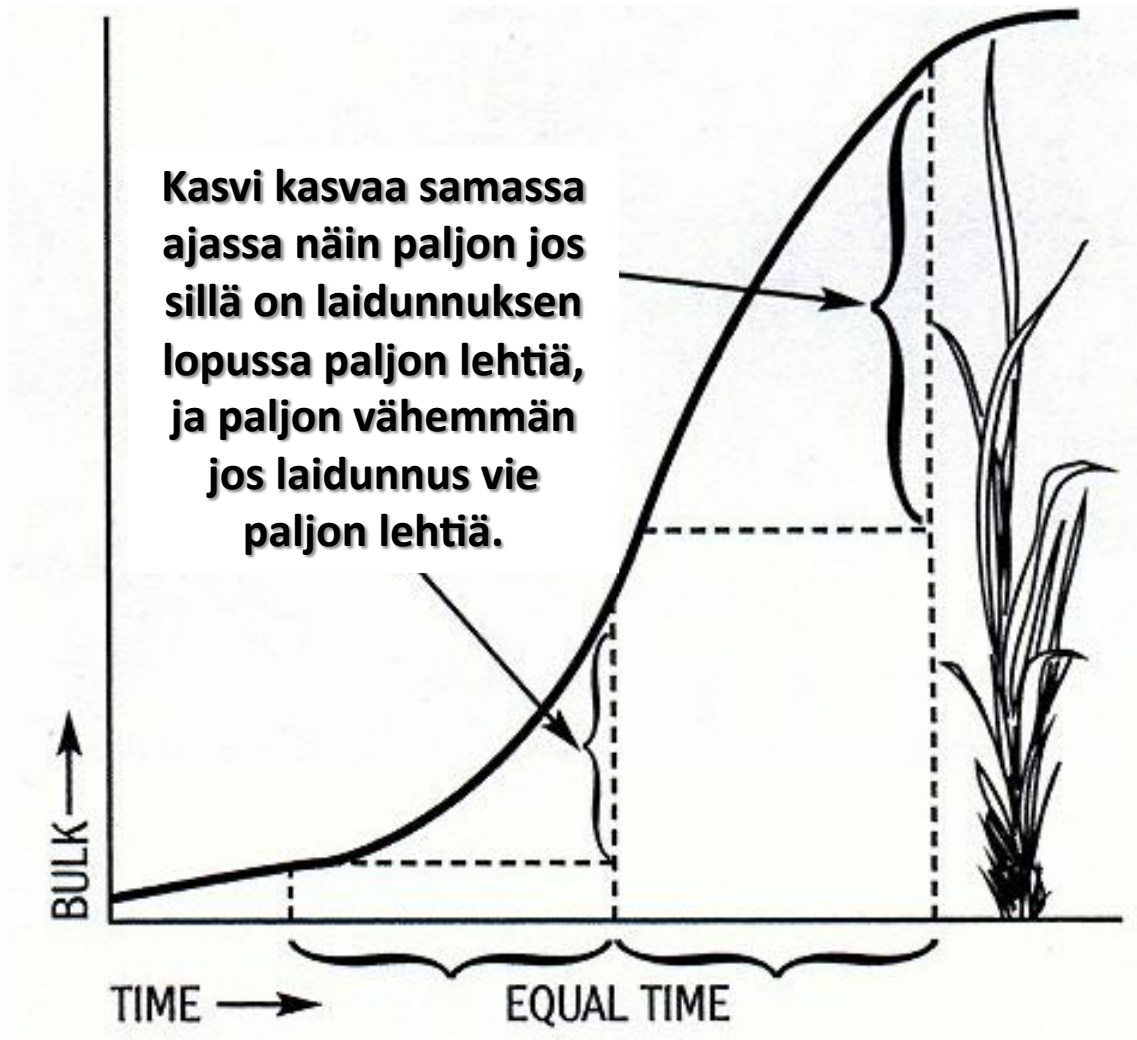
**Tasaisesti jakautunut
lanta**

Täysi palautuminen

Laidunjakso ja lepojakso

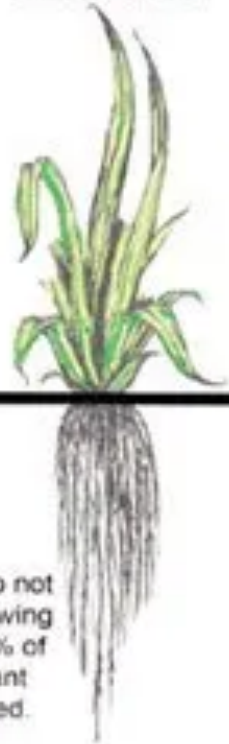

**Kova laidunnus hidastaa
palautumista**

50:50 sääntö:
**Ota puolet,
jätä puolet!**

50% Use

Roots do not
stop growing
with 50% of
the plant
removed.

70% Use

With 70% of the
plant removed,
50% of the roots
stop growing for
17 days.

90% Use

With 90% of the
plant removed,
100% of the roots
stop growing for
17 days.

Fig. 1. In this paired site comparison, parent material, slope, aspect, rainfall and farming enterprise are the same. Levels of soil carbon in both paddocks were originally the same.

LHS: 0-50cm soil profile from a paddock in which groundcover has been actively managed (cropped and grazed) to enhance photosynthetic capacity.

RHS: 0-50cm soil profile from a conventionally managed neighbouring paddock (10 metres through the fence) that has been set-stocked and has a long history of phosphate application.

NOTES:

- i) The carbon levels in the **0-10cm increment** are very similar. This surface carbon results from the decomposition of organic matter (leaves, roots, manure etc), forming short-chain **unstable 'labile'** carbon.
- ii) The carbon **below 30cm** in the **LHS** profile has been sequestered via the **liquid carbon pathway** and rapidly incorporated into the humic (**non-labile**) soil fraction. Long-chain, non-labile carbon is **highly stable**.

Photo: Christine Jones

Property: 'Winona', operated by Colin and Nick Seis

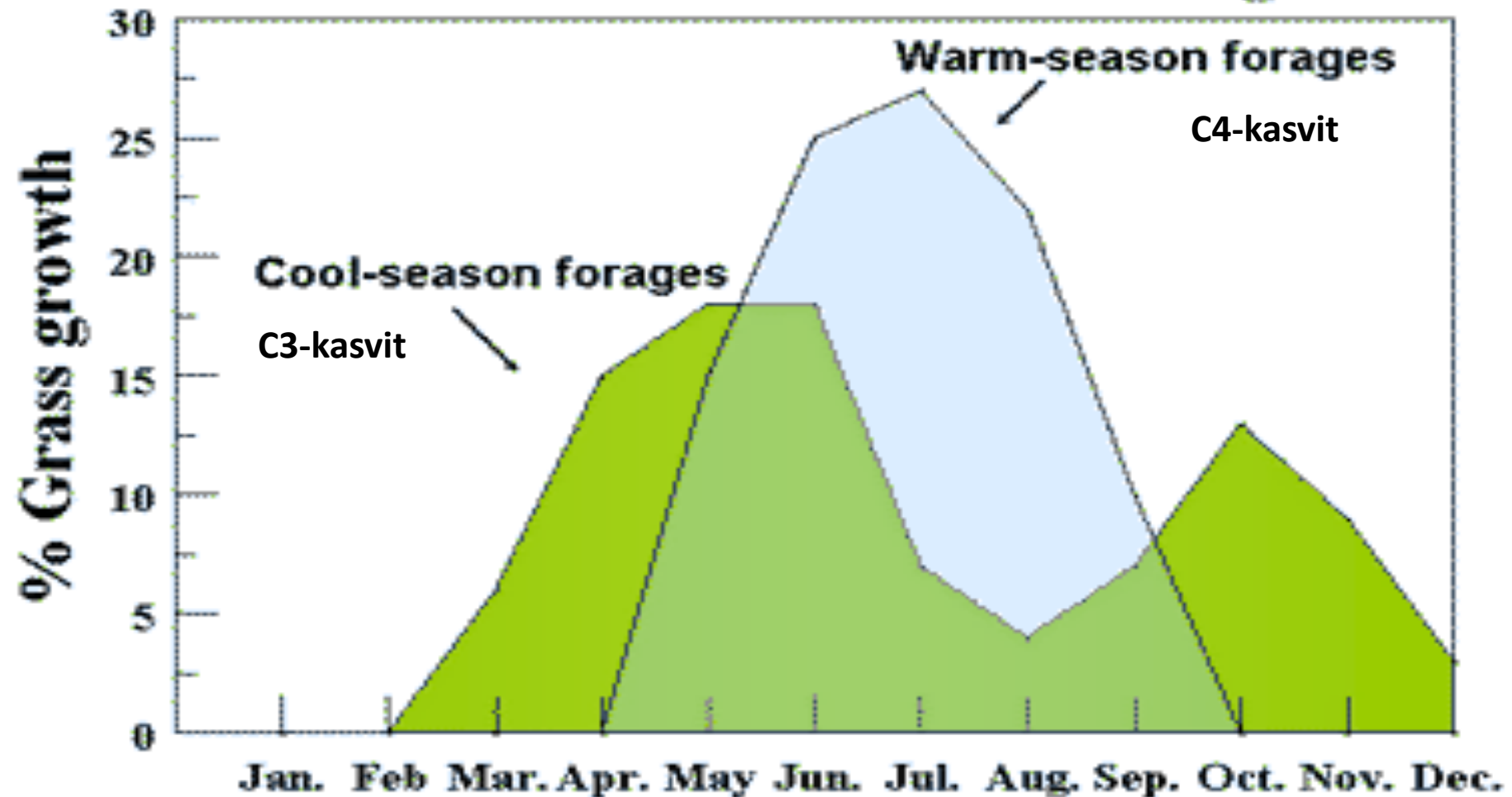

The well grassed area on the left has good infiltration compared to the overgrazed area on the right, which has lost soil carbon and soil water-holding capacity. Rainfall that cannot infiltrate simply sits on top of the ground and evaporates. (Photo by Patrick Francis)

Ruohon kasvukäyrä

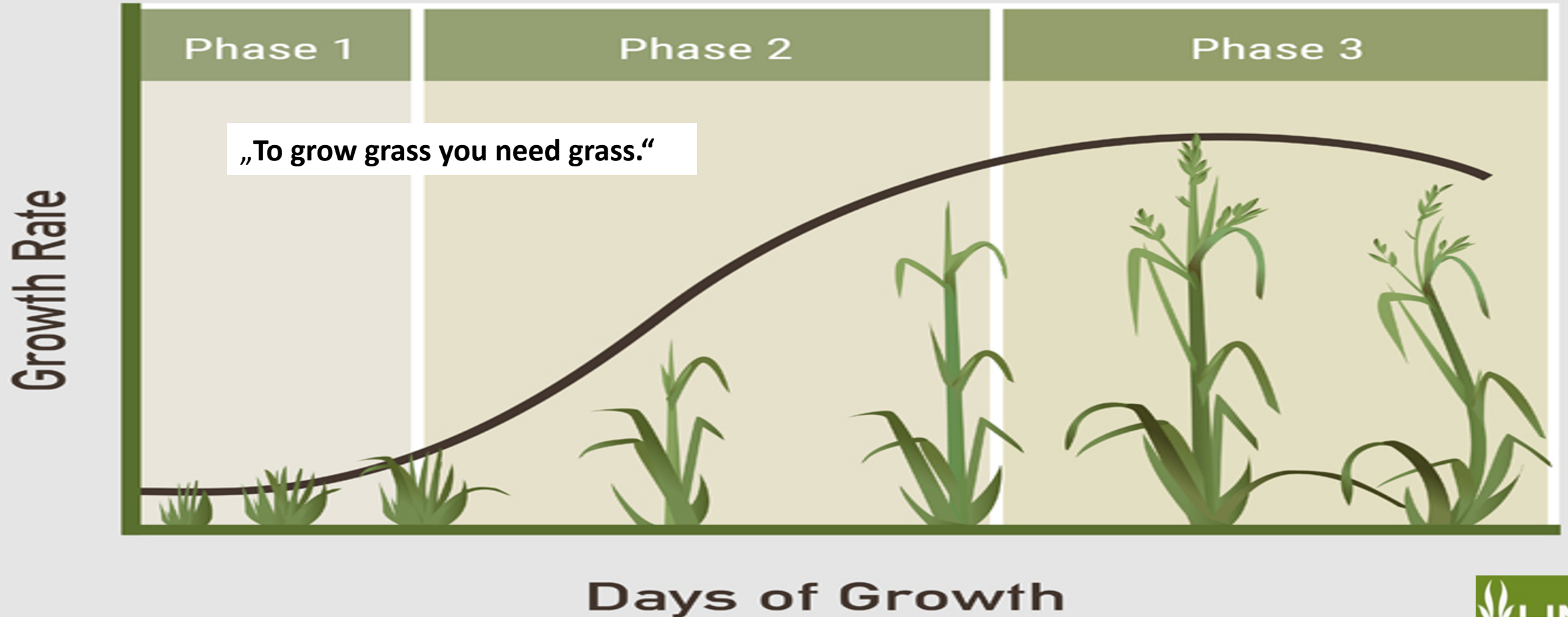
Complementary Growth Patterns of Cool- and Warm-Season Forages

Nurmen hyvä kasvu tarvitsee lehtipinta-alaa

Standard Growth Curve of Forages

Millainen on keskimääräinen suomalainen laidun?

Missä on vaihe 2?

Vaihe 1

Vaihe 3

**„Eläinten saaminen oikeaan paikkaan, oikeaan aikaan,
oikeista syistä ja oikealla käytöksellä"**

1. Laitumet

3. Laidunnus

4. Tarkistus

	Lohkot		Laidunnus pv		Laidunjaksot päivinä viikossa																																								Tarkastelu				
Laidunlohko	Pinta-ala	Laatu 1-10	Pisteet	min	max	Touko					Kesä					Heinä					Elo					Syys					Loka					Laidunpv.	Eläinpv.	Rehua kg	Sato kg/ha	Eläinpv/ha									
						18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45																
Heitukkamäki	4,91	9	44,19	8	16					6	1			7	7	2							4	7	5			40	41	42	43	44	45	Heitukkamäki	39	1542	27758	5653	314										
Pitkät Sarat	2,47	8	19,76	4	7						4					5	2								2	5									Pitkät Sarat	18	729	13127	5315	295									
Kuivuri A	0,69	6	4,14	1	2						0						1									2									Kuivuri A	3	126	2270	3289	183									
Kuivuri B	0,52	8	4,16	1	2						0						2										2								Kuivuri B	4	165	2974	5720	318									
Rantapelto	3	8	24	4	9						2	2					2	7									5	4							Rantapelto	22	895	12183	4061	298									
Etukorpi	1,37	8	10,96	2	4							2							4									3	1						Etukorpi	10	406	5529	4036	296									
Takakorpi	3,08	9	27,72	5	10							3	2						3	7										6	4				Takakorpi	25	1035	14100	4578	336									
Korven Metsä	7,2	1	7,2	1	3								1							3										3					Korven Metsä	7	294	4009	557	41									
Navetta	1,99	6	11,94	2	4								0							4											4				Navetta	8	342	4659	2341	172									
Haapanokka	1,90	10	19	3	7								3								7										3	4			Haapanokka	17	712	9696	5103	375									
Mattila	0,92	8	7,36	1	3								1									3										3			Mattila	7	294	4009	4357	320									
			0	0	0																														0	0	0	0	0										
			0	0	0																														0	0	0	0	0										
			0	0	0																														0	0	0	0	0										
			0	0	0																														0	0	0	0	0										
Pinta-ala yht.	28,05	Keskim	16,4		Yht.	0	0	0	0	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	0		160	6541	100314	3576	233									
Lohkojen lukumäärä	11																																		Laidunrehun kulutus kuiva-aineena														
	min	max			Eläinyksiköt	33	33	33	33	33	38	38	38	38	39	39	39	39	39	42	42	42	42	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43			Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka								
Laidunlepo pv	30	60																																															
Laidunnuksen kesto pv	3	6			Emoja						29		29			29			29				29																										
					Vasikoita						24		24			24			24				24																										
					Hiehot						0		5			5			5				5																										
Standardieläimen paino	600	kg			Sonni						0		0			0			1				1																										
Rehunkulutus k.a. elopainosta	3%				Ernon paino						600		600			600			600				600																										
					Vasikan paino						100		130			160			190				220																										
					Hiehon paino						400		425			450			475				500																										
					Sonnin paino						900		900			900			900				900																										

2. Eläimet

D

A

C

B

Perälänranta

Perälänranta

Perälänranta

Ko

Haasteet

Kehitys

CARBON ACTION

CARBON
ACTION
HIILITILA

Lisätietoa

- www.holisticmanagement.org
  - Training > Free Downloads
  - "Advanced Grazing Planning Manual" 15 USD
  - "In practice" lehti, 20 USD/vuosi,
    - https://issuu.com/hmi-in_practice vanhat vuosikerrat
- www.mantereentila.fi/holisticmanagement
- <http://luonnonkoneisto.fi/tyokalut/holistic/>
- www.pastureproject.org

Holistic Management® -neuvoja ja
luomuviljelijä

PHILIPP MAYER

"MAATILA, JOKA ANTAA REILUN PALKAN,
HYVÄN ELÄMÄN JA TERVEEN MAAN"

- Tilaneuvonta, kurssit ja luennot
  - NEUVO2020
  - Talousneuvonta
- Tavoitteiden asettaminen, päätöksenteko
  - Laidunsuunnittelu
  - Pellon kasvukunto

A photograph of a man with a beard, wearing a red and black plaid shirt and blue jeans, kneeling in a grassy field. He is feeding a large, shaggy Highland cow with long, curved horns. Another cow is visible behind it. The background shows a line of trees under a cloudy sky.

p. 040 930 6406
mayer_philipp@gmx.at
mantereentila.fi
facebook.com/mantereentila

Luo elämää maasta!

